

LEO BUTNARU

JURNALUL UNEI EPOCI

1969 – 2022



volumul 2
1984-1990

TIPO MOLDOVA

Leo BUTNARU

JURNAL

Vol. 2

(1984 – 1990)

Colecția ACADEMICA
OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

DIN UNIUNEA SOVIETICĂ CEA PE MOARTE

Acțiune și memorie.
Cesare Pavese

Veni, vixi, scripsi
(*Am venit, am trăit, am scris*)

1984

7.I.

Pe când era șef la revista „Cultura”, Victor Teleucă primește pentru a semna un amplu text al lui Sergiu Nucă. Ziaristul povestea cum a urcat în avion, ce văzu de sus în zbor spre Ungheni, când, unde, cu cine s-a întâlnit etc. Redactorul-șef îl cheamă, spunându-i: „Articolul dvs. n-o să meargă”. „Cum? De ce?”, rămâne perplex Nucă, fiind convins că a scris o capodoperă jurnalistică. „Motivul e simplu, – zice Teleucă. – Nu ne spui în text nicio impresie de pe porțiunea de drum de la redacție până la aeroport... Restul e clar...”

Protagonistul din „Ghepardul” lui Lampedusa, făcând, imaginar, bilanțul existenței sale, căutând zilele trăite cu adevărat fericit, găsește nespus de puține. Iar poetul Eugenio Montale zicea în „Pentru a sfârși”:

*Nu sunt un Leopardi, las puține de azi
și e deja mult a trăi din procente.
Am trăit cinci la sută, nu măriți doza.*

Iulian Nicuță îl întreabă pe Tarlapan:

– Înveți la cursurile superioare de literatură la Moscova?

- Nu. Nu m-au luat, răspunde Ef.
- Nu ai trecut la examene?
- Acolo nu sunt examene...
- Eu zic.
- Vezi, pe liber, și nu ai trecut, dar să mai fi fost și examene...

9.I.

Cine dintre noi, în copilărie, nu a fost dojenit cu puțin înțelesul de un copul și, chiar pe cât părea că-i este „înțeles” acestuia, el înțelegea totuși altfel, – cu străinul și straniul supranume: farmazon? Cum îl înțelegem noi, copiii? În orice caz, nicidecum în sensul înfățișat de dicționar: vrăjitor. Ci altfel: ștregar, neascultător, nebunatic etc. (Ce sens pusese Alecsandri în „Farmazonul din Hârlău”?) Astfel că nimeni din cei ce ne făceau „farmazoni”, precum nici noi, „rebotezații”, nu știam că, implicit, suntem atestați de... loja masonilor! „Farmazon” vine de la „francmason” („pietrar liber”), legat de acea zi de 24 iunie din 1717, când în Anglia fusese întemeiată tainica frăție a meșterilor-pietrari, care apoi a dus la împânzirea lumii cu figurile discrete, mai mult imaginare, misterioase ale masonilor. Dar ce avea zglobia noastră copilărie cu... masoneria?! Poate că, doar, nestăvilitul, infantilul hohot de râs ce răsună la auzul unui atare, neînțeles și cvasi-dojenitor apelativ: farmazon! („Farmazonule, chiar acum să-mi vii acasă, că nu știu ce-ți fac!”...)

Colegul Ion Bolduma, în costum negru și cămașă albă, cu burtă proeminentă, mers încet, parcă precaut, zău că aduce a pinguin.

11.I.

În troleibuz – un bărbat tip-actorul Oleg Iankovski din filmele lui Tarkovski, dar nu prea îngrijit în toate ale lui. Are tatuat pe mână numele: *Lucica*. E împreună cu o femeie grăsuțică-bondoacă, din cele cărora le place să se rețină la bucătărie nu doar pentru a pregăti bucatele. Buzele date cu ruj extras parcă din miez de harbuz răscopt, bărbie dublă cu vâluriri în relief. Nu cred să fi fost ea... Lucica... Cu atât mai mult... Lucia de Lamermur... Mon amour... Ca să nu mai vorbim de Santa Lucia...

12.I.

Cuprins

DIN UNIUNEA SOVIETICĂ CEA PE MOARTE.....	5
1984.....	5
1985.....	90
PERESTROIKA?... GREU, TOTUȘI CU RESTRUCTURAREA.....	143
1986.....	143
1987.....	261
1988.....	302
1989.....	323
1990.....	381